

Les Nacions Unides i la UNESCO col·laboren des de l'any 1975 en els programes d'informació

Educació ambiental

La sensibilització pel medi ambient ha anat en augment en els darrers anys malgrat que la incidència dels plans internacionals d'educació no siga tan gran com els organismes responsables voldrien.

El programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA) i la UNESCO (Organització per l'Educació, la Ciència i la Cultura) van crear, el 1975, el Programa Internacional d'Educació Ambiental (PIEA). Aquest programa planteja quatre grans línies d'actuació: la investigació de nous models d'educació, formació i informació, la sensibilització de les causes i efectes dels problemes ambientals, la necessitat d'abordar els problemes d'una forma integrada, i, per acabar, la formació de persones en aquest camp per aconseguir una correcta gestió del medi ambient.

D'altres institucions, com la Unió Internacional per la Conservació de la Natura i els Recursos Naturals (UICN), en l'Assemblea General celebrada a Costa Rica a principis del 1988, instava els governs a donar suport a l'educació ambiental i a incloure-la en els seus programes educatius i de medi ambient.

Malgrat tots aquests esforços, els plans internacionals d'educació ambiental no incideixen en els ciutadans dels països industrialitzats tant com els organismes internacionals voldrien. Malauradament, sembla que han estat els accidents i/o les destrosses ecològiques les que han despertat la consciència medioambiental dels europeus, i en general de tots els habitants del planeta. La sensibilització pel medi ambient ha anat en augment, sobretot en els darrers deu anys, la qual cosa s'ha materialitzat en l'aparició d'un moviment eco-polític en l'Europa occidental i també, però en menor grau, en l'oriental.

Totes les associacions ecologistes de caire cívic, des de Greenpeace fins al grup de defensa del medi ambient més petit de la nostra comarca o poble, han fet i fan un tre-

ball molt important per la sensibilització i l'educació ambiental.

ITINERARIS I EQUIPAMENTS

Una de les primeres activitats en l'educació ambiental va ser la dels *Itineraris de la Natura*, que consten d'un petit quadern per al mestre i un altre per a l'alumne, els quals il·lustren un o més recorreguts per indrets d'interès geològic, botànic o faunístic. A Catalunya, des del 1976, diferents grups han anat confeccionant itineraris, la majoria dels quals estan dedicats a l'estudi de la flora i la fauna del país.

Als Països Catalans, diverses institucions s'han preocupat pel tema. Així, ajuntaments, diputacions, governs autonòmics, i fins i tot algunes caixes d'estalvi ha realitzat o patrocinat moltes iniciatives. El 1977 s'obre a Catalunya la primera escola de natura, Can Lleornart, a Santa Fe del Montseny. Alguns anys després, el 1983, ja hi havia 20 equipaments dedicats a l'ensenyament ambiental entre aules de natura, granges escola, i centres d'interpretació de la natura. A més d'aquestes instal·lacions, hi havia dissenyats uns 60 itineraris. El 1985 es crea la Societat Catalana d'Educació Ambiental (SCEA), fruit del creixement del moviment, amb la finalitat de continuar treballant i debatent sobre aquesta problemàtica. En l'actualitat, les diferents experiències que treballen en l'ensenyament ambiental van prenent, cada vegada més, un caire professionalitzat.

La Conselleria d'Obres Públiques de la Generalitat valenciana va organitzar, l'any 1988, les Primeres Jornades d'Educació Ambiental del País Valencià, i ha treballat també en la reforma del sistema educatiu per introduir en els plans d'estudi de primària i secundària l'edu-

cació ambiental. Al País Valencià, hi ha escoles de natura com la del Saler, el Termet i granges escoles en diferents indrets de les comarques valencianes.

A les Illes Balears, la Conselleria d'Agricultura i Pesca gestiona, a través del Servei de Conservació de la Natura, el Centre d'Interpretació de s'Albufera de Mallorca.

EXPERIÈNCIES CONCRETES

Una de tantes experiències que avui funcionen en el camp de l'educació ambiental és el de "La Vola" de Manlleu, que va començar el 1983 impulsada inicialment per un grup de biòlegs. Actualment, gestionen dues cases de la Diputació de Barcelona que van convertir en escoles de natura, Les Codines, dedicada especialment als alumnes d'EBG, i La Solana, d'ensenyament secundari, situades en el Parc Comarcal del Castell de Montesquiú entre les comarques del Ripollès i l'Osona.

Per a Carme Comaposada, de l'equip d'educació ambiental "La Vola", la motivació inicial que va impulsar els membres del col·lectiu que volien treballar en l'educació ambiental era la d'"ensenyar ciències naturals d'una manera més dinàmica, més activa". Actualment, després d'uns anys treballant, el plantejament és més ambiciós. Avui, l'educació ambiental que proposen vol "donar a conèixer a la gent el medi en què està perquè, potser, el tractarà una mica millor".

Després de fer una crítica a l'ensenyament excessivament compartimentat, apunta l'alternativa d'una intervenció més interdisciplinària. D'aquesta manera, als coneixements de ciències naturals s'afegeixen moltes altres perspectives, ja siguin econòmiques, socials, etc., per, a partir d'un coneixement més

atura permeten ensenyar les ciències naturals d'una manera més activa.

terdisciplinar, poder enten-
ar millor el medi ambient.
pinio de Carme Comaposa-
ió ambiental no és només
n les escoles de natura sinó
implica l'aprenentatge d'
a de viure", i la creació
que tinguin més en compte
ens envolta. Així, i a tall
n les escoles de natura de
i La Solana hi ha instal.la-
s diferenciades per distri-
altes segons les caracterís-
niques o inorgàniques, i
t reciclar-les.

a posar en marxa, fa dos
mpanya global d'educació
ta el lema "¡Ho tens a to-
el suport de més de vint
i el Consell d'Osona. La

intenció de la campanya és "fer partici-
par els veïns d'Osona en la tria de pro-
ductes de les escombraries que es po-
den recuperar. Per fer possible una re-
collida selectiva d'escombraries en ori-
gen", centrada en el vidre i en el paper.

"¡Ho tens a tocar!" ha arribat també a
les escoles, amb la intenció d'estudiar
tot allò relacionat amb les escombrar-
ries, com el reciclatge, l'estalvi de pri-
meres matèries i d'energia, l'impacte
dels residus en el medi ambient, etc. El
missatge més didàctic de la campanya
és "imitar la natura, on res no es perd
sinó que tots els materials s'utilitzen
una i altra vegada".

Un altre grup que també treballa l'e-
ducació ambiental relacionada amb la
recollida selectiva de les deixalles és
el col·lectiu d'educadors Pitet (Πίτét)

Associació. L'Ajuntament de Molins
de Rei posarà en marxa una iniciativa
de recollida selectiva en origen de re-
sidus sòlids urbans. Simultàniament, i
com a part d'aquesta experiència, Pitet,
juntament amb la CEPA (Centre d'E-
cologia i Projectes Alternatius), està
treballant en l'elaboració d'un projecte
educatiu sobre el reciclatge de les dei-
xalles per a les escoles d'EGB de Mo-
lins de Rei.

Cal mencionar, finalment, algunes ex-
periències de grups ecologistes que tre-
ballen en l'educació ambiental, com per
exemple el GOB (Grup Ornitològic Ba-
lear) que ha realitzat itineraris de la na-
tura, com el del Parc de Bellver, l'A-
DENC, de Sabadell, i El Cuc, de Valèn-
cia, que treballen el reciclatge.

Francesc Josep Deó